

บทที่ 3

วิธีการวิจัย

1. การศึกษาการจัดการหลังการเก็บเกี่ยวผลิตผลของศูนย์พัฒนาโครงการหลวง

1) สำรวจและรวบรวมข้อมูลการจัดการหลังการเก็บเกี่ยวผลิตผลของศูนย์พัฒนาโครงการหลวง 3 แห่ง โดยการสำรวจและสัมภาษณ์เกษตรกร เจ้าหน้าที่ของศูนย์ฯ และเจ้าหน้าที่คัดบรรจุตามแบบฟอร์ม รวมทั้งรวบรวมข้อมูลในการทำเขตกรรมของเกษตรกรผู้ปลูกพืชผัก

2) ศึกษาการสูญเสียของผลิตผลที่เกิดขึ้นในระหว่างการจัดการภายในโรงคัดบรรจุของศูนย์ฯ โดยบันทึกการสูญเสียที่เกิดขึ้นกับผลิตผลทุกหน่วยในภาชนะบรรจุ การบันทึกจะจำแนกสาเหตุที่ทำให้เกิดการสูญเสีย โดยแยกเป็นสาเหตุทางกล เช่น การหัก การชำ การเกิดแผล และการกดทับ เป็นต้น สาเหตุทางสรีรวิทยา เช่น การสูญเสียน้ำ และการเสื่อมสภาพ เป็นต้น สาเหตุจากแมลง เช่น รอยแผลที่เกิดจากแมลงกัดหรือดูด เป็นต้น สาเหตุจากโรคพืช เช่น รอยแผลจากเชื้อราและแบคทีเรีย อาการเน่าต่างๆ เป็นต้น และสาเหตุอื่นๆ

ในแต่ละขั้นตอนของการดำเนินงานจะสำรวจข้อมูล โดยการบันทึกการสูญเสียที่เกิดขึ้นกับพืชผักทุกหน่วยในภาชนะบรรจุ เริ่มต้นในปริมาณไม่น้อยกว่า 100 กิโลกรัม (ขึ้นอยู่กับชนิดของพืชผัก) การบันทึกจะจำแนกสาเหตุที่ทำให้เกิดการสูญเสีย โดยแยกเป็นสาเหตุทางกล เช่น การหัก การชำ การเกิดแผล และการกดทับ เป็นต้น สาเหตุทางสรีรวิทยา เช่น การสูญเสียน้ำ และการเสื่อมสภาพ เป็นต้น สาเหตุจากแมลง เช่น รอยแผลที่เกิดจากแมลงกัดหรือดูด เป็นต้น สาเหตุจากโรคพืช เช่น รอยแผลจากเชื้อราและแบคทีเรีย อาการเน่าต่างๆ เป็นต้น และสาเหตุที่เกิดจากการจัดการหลังการเก็บเกี่ยวไม่ถูกต้อง โดยแยกพืชผักที่สูญเสียออกเป็นกลุ่มๆตามสาเหตุ แล้วบันทึกน้ำหนัก ในพืชผักกลุ่มเดียวกันนี้เมื่อเคลื่อนที่ไปในแต่ละขั้นตอนของการดำเนินงานจะจำแนกสาเหตุที่ทำให้เกิดการสูญเสียและบันทึกปริมาณเมื่อเสร็จสิ้นพร้อมที่จะส่งตลาด วิเคราะห์ปริมาณสูญเสียที่เกิดขึ้นทั้งหมดของพืชผักชนิดนั้นๆ

3) สรุปและวิเคราะห์ข้อมูล จำแนกสาเหตุหลักที่ทำให้เกิดการสูญเสียของพืชผัก แสดงผลเป็นเปอร์เซ็นต์การสูญเสียในแต่ละขั้นตอนและเปอร์เซ็นต์พืชผักที่สามารถจำหน่ายได้

2. เสนอแนะแนวทางแก้ไขการจัดการในกระบวนการจัดการหลังการเก็บเกี่ยวเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการผลิตผลของศูนย์พัฒนาโครงการหลวง

1) เสนอแนะวิธีการแก้ไขเพื่อลดการสูญเสียของผลิตผลในแต่ละขั้นตอน

- 2) ดำเนินการทดสอบตามคำแนะนำที่เสนอแนะ แล้วเก็บข้อมูลการสูญเสียที่เกิดขึ้น โดยแสดงผลเป็นเปอร์เซ็นต์
- 3) เปรียบเทียบการสูญเสียที่เกิดขึ้นระหว่างก่อนและหลังการปรับปรุงกระบวนการจัดการผลิตผล
- 4) จัดทำร่างคู่มือการจัดการหลังการเก็บเกี่ยวผลผลิตพืชผักที่สำคัญ สำหรับศูนย์พัฒนาโครงการหลวง 3 แห่ง

แผนภาพที่ 1 ขั้นตอนการจัดการหลังการเก็บเกี่ยวของพืชผักจากแปลงปลูกของเกษตรกรถึงศูนย์ผลิตผลโครงการหลวงเชียงใหม่

สถานที่ดำเนินการวิจัย

- 1) ศูนย์พัฒนาโครงการหลวง 3 แห่ง และพืชศึกษา ได้แก่

ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่แฮ : ผักกาดหอมห่อ และผักกาดหวาน

ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่ป๋นหลวง : ปวยเล้ง และบรอกโคลี

ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแก่งน้อย : ผักกาดหอมห่อ และผักกาดหวาน

- 2) ศูนย์ผลิตผลโครงการหลวงเชียงใหม่

